

Kelime-i Tevhidin Fazileti

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selamı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun. Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ hazretleri dünyanın ve âhiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarını size nasip eylesin, lütfu ile keremiyle nâil eylesin. Dünyanın ve âhiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü şerlerinden cümlemizi, cümnenizi mahfuz eylesin. Sevgililerinizle beraber cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden, o gül bahçesinden bir buket okuyup izah edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîfi kura ile çektik. Kitabı arkadaşımız elimize verdi, sayfayı açtık, bu sayfa çıktı. Kelime-i tevhid ile ilgili, *lâ ilâhe illallah* ile ilgili hadîs-i şerîfler çıktı. Tabîî Allahu Teâlâ hazretlerinin hikmeti vardır, her takdirinde nice nice hikmetler vardır. Ben de kendi kendime *lâ ilâhe illallah* kelime-i tevhi-

dinin çıkmasını; dersin sonunda zikir ehli olmayan kardeşlerimizin ehl-i tevhid olması, *lâ ilâhe illallah* diyen kimseler olmaları için ders tarif etmem gerektiği şeklinde düşündüm. Dersin sonunda tarif edeceğim.

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ
الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ اللَّهُمَّ
اغْفِرْ لِي، اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنِّي، اللَّهُمَّ اعْفُ، فَإِنَّكَ عَفُورٌ
غَفُورٌ»

Lâ ilâhe illallâhü'l-halîmü'l-kerîm. Sübhânallâhi rabbi'l-arşi'l-kerîm. Elhamdü-lillâhi rabbi'l-âlemîn. Allahümmağfirlî. Allahümme tecâvez annî. Allahümma'fu. Fe inneke afüvvün ğafûr.

Bu râvinin rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bu kelimelerle dua etmişler. Bu kelimelere benzer başka rivayetler de var. Fakat burada râviler böyle tespit etmişler. Mesela *afâ ye'fû* fiili

an harf-i cerri ile kullanılır. Ama burada müellif hazretleri *rahmetullahi aleyh*, *annî* yok diye aşağıda ince bir not düşmüş.

Lâ ilâhe illallâhü'l-halîmü'l-kerîm.
“Halîm ve Kerîm olan Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur.”

Lâ Arapça’da bir edattır ki ondan sonra gelen kelimenin sonu üstün gelirse “hiçbir” mânasını ifade eder.

Lâ ilâhe. “Hiçbir ilah yoktur.” *Illallâhü'l-halîmü'l-kerîm.* “Ancak Halîm ve Kerîm olan Allah vardır.”

Şerîki ve nazîri, dengi, küfüvvü, misli, emsali yoktur. Sadece O vardır. Azameti, saltanatı, celâli, cemâli ile sadece O vardır. Halîm ve Kerîm olan Allah!

Halîm; “hilm sahibi, kızmayıp gazap etmeyip hikmetle, hilm ile muamele eden” demek.

Allahu Teâlâ hazretleri kahra ve mahva kâdir iken; kulları da gece gündüz nice nice hatalar ve günahlar işlerken hilm sıfatı ile onları birden kahretmiyor. Mühlet veriyor, fırsat

veriyor. Peygamber göndermiş. Kitaplar indir-
miş. Nice nice ikazcılar gelmiş gitmiş. Nice
nice şahıslar kendi hayatlarında doğru yolu
bulsun, hidayete ersin, iyi, kulu olsun, cen-
nete gitsin, Allah'ın azabına gazabına uğrama-
sın diye kendilerine mahsus işaretler gönder-
miş, rüyalar göstermiştir.

Ve mâ ene bi-zallâmin li'l-abîd. “Ben kul-
larıma zulmedici değilim, zulmetmeyi sev-
mem.”

“Rahmetim gazabımı geçmiştir.”

Allahu Teâlâ hazretleri, bir kulun hida-
yete ermesinden son derece hoşnut ve razı
olur. Doğru yolu bulmasından, tevbe etmesin-
den hoşnut olur. Hatta günahına pişmanlığı
içinde hissetse de diliyle ifadeye daha henüz
zaman gelmemiş olsa bile içindeki pişmanlık-
ları Rabbü'l-âlemîn, Erhamü'r-râhimîn se-
zerse, anlar anlamaz o pişmanlıktan dolayı
“Affet beni yâ Rabbi!..” demeden affeder,
diye hadîs-i şerîfler vardır.

Rabbimiz Halîm'dir. Peygamber Efendi-
miz de *lâ ilâhe illallah*'ın Halîm sıfatını [duada
seçmiş].

“Yâ Rabbi, biz ne kadar suçlu ve kusurlu olsak bile sen Halîm’sin. Sen bize gazabınla muamele etme, hilminle muamele et!..” gibi bir nükte ile Esmâ-i Hüsnâ’sı içinde o sıfatı seçmiş.

Lâ ilâhe illallâhü’l-halîmü’l-kerîm.

Bir de Kerîm sıfatını seçmiş.

Kerîm, “kerem sahibi, ikram sahibi” demek. Kendisine gelen misafirlere çeşitli ikramlar yapan soylu insanlara da Araplar *Kerîm* derler.

“Çok kerîm insan.”

Ne demek?

Soylu, asaletli; bir de eli açık, cömert demek. Allahu Teâlâ hazretlerinin Esmâ-i Hüsnâ’sında olan Kerîm de “keremi, ihsanâtı, ikramâtı çok” demek. Verdi mi sonsuz lütuflarıyla nice nice fazla miktarda verir, demek.

Lâ ilâhe illallâhü’l-halîmü’l-kerîm. “Yâ Rabbi! Sen hilm sahibisin; kerem sahibisin, senin şerîkin nazîrin yok!”

Bunu sana ifade ediyorum, diye Allahu Teâlâ hazretlerinin en sevdiği kelime-i tevhîdini ileri sürerek hilm sıfatı ile tecelli etmesini, kerem sıfatıyla tecelli etmesini dileyerek duasında böyle söylüyor. Bizim için de ibret!

Her sözün söylenişinde sıra vardır. Büyük makamlarda hitabın usulü âdâbı vardır.

Allahu Teâlâ hazretlerinin dergâhına kul yönelip teveccüh edip de bir şey dileyeceği zaman nasıl bir edeple istemelidir?

Önce Allahu Teâlâ hazretlerinin şanına layık sıfatlarını zikretmelidir. Ondan sonra isteyeceğini istemelidir. Burada da Peygamber Efendimiz öyle yapıyor. Bize numune; onun hareketi, onun asaleti, kibarlığı, nezaketi, zarafeti, onun âdâbı bize örnek.

Sonra:

Subhânallâhi rabbi'l-arşi'l-kerîm.

Burada da yine Kerîm sıfatı ile gelmiş.

Subhânallâhi rabbi'l-arşi'l-azîm, diye de bu kelimeyi başka yerlerde duymuşsunuzdur ama bu rivayette Kerîm diye gelmiştir.

Subhânallah ne demek?

Çok kullanırız, namazda da geçiyor.

Subhâne rabbiye'l-azîm, Subhâne rabbiye'l-alâ, Subhâneke Allahümme ve bi-hamdike...

Âyet-i kerîmelerde de geçiyor:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ﴾

﴿فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ﴾

Subhânellezî esrâ bi-abdihî

Fesubhânellezî bi-yedihî melekûtü külli şey'in

Subhânallah ne demek?

Çok kimse bilmez. İmtihana soksak müslüman kardeşlerimizin çoğu *Subhânallah*'ın ne demek olduğunu bilmez.

Kendi kendinizi yoklayın bakalım, siz biliyor musunuz?

Subhânallah demek, “Yâ Rabbi! Sen her noksandan, noksanlıktan, nakîsadan münez-

zehsin! Sende, senin dergâh-ı izzetinde noksanlık yok! Her sıfatın en âlâ, en güzel!” demek.

Subhânallah sözü Araplar’da hayranlık duyulduğu zaman söylenen bir sözdür. İnsan, hayran oldu mu *Subhânallah* der.

“Subhânallah! Yâ Rabbi! Şu çiçeklere bak! Ne manzara, bir ağaç tepeden tırnağa... Kışın bunlar odun gibiydi. Bu dallar kupkuruydu; nasıl çiçeklerle bezemişsin yâ Rabbi!.. Subhânallah, aman yâ Rabbi! Gökyüzün ne güzel! Mücevher gibi yıldızlarla donatmışsın yâ Rabbi!..” Hayranlık ifade ederdi.

Aşk, sevgi ve hayranlık ifade eder. Bir de yine buradan çıkma bir mânadır; şaşılacak bir şeyin karşısında Arapalar, *Subhânallah* der.

Neden?

“Allah, her şeyi hikmetli yapar. Ben bu işe şaşırdım, hikmeti nedir?” demek oluyor. Şaşırsa “Subhânallah, hay Allah, böyle de mi olacaktı?!..” gibilerden... Onun da aslı Allah’a hayranlıktandır. Allah’ın yaptığı her işin bir

hikmeti vardır. “Ben bunu anlayamadım, burada bir acayıklık var. Muhakkak bir hikmet var ama anlayamadım...” demektir. Onun için *Subhânallah* sözü, saygılı bir sevgiyi, aşkı muhabbeti ifade eder.

Mesela *Allahu ekber* sözü Allah’ın azametini, büyüklüğünü ve O’na hürmeti ifade eder. Sahâbe-i kirâm bir şeye fazla heyecanlandıkları zaman, olağanüstü bir hadise ile karşılaştıkları zaman *Allahu ekber* diye bağırırdı. *Subhânallah* da sevgiden, muhabbetten Allah’a olan hayranlıktan doğan bir şey.

Subhânallah. “Allah’ı her türlü noksandan tenzih ederim.”

Şânı her türlü nakîseden berîdir. Her sıfatı âlâdır, ekmeldir. Hiç noksanı yoktur. Her işi hikmetlidir...

Rabbi’l-arşı’l-kerîm. “Arş-ı Âzam’ın sahibidir ve kerem sahibidir.” Veyahut; “Kerîm olan Arş’ın sahibidir.”

Kerem sıfatı buradan arşa da gitmiş olabilir Lafza-i Celâl’e de bağlanmış olabilir.

Muhterem kardeşlerim!

İnsanın küçüklüğünü anlaması, Allahu Teâlâ hazretlerinin azametini sezmesi için başını kaldırıp göğe bakması yeter. Öyle bir zengin fezanın altındayız ki dibini kimse bilmiyor, kimse de görmüyor.

Mavi demek, “görünmeyen yer” demek. Orada ışık gelmiyor da görünmüyor. Işık gelen yerden ışık parıltıları görülüyor. Işıkların kimisi 1000 yılda geliyormuş, kimisi 100 bin yılda geliyormuş, kimisi 5 milyon senede geliyormuş, kimisi daha fazla senelerde geliyormuş...

Mavi olan yerler ne demek?

Oralara ışık gelmiyor da ya yolda, henüz ışık gelmedi ya geldi geçti, ben görmedim demek. Oraları esrar perdesiyle kapanmış oluyor.

Işığın görüyorsun ama o gördüğün ışık orada var mı yok mu o da belli değil. Uzaklığına bağlı. Oradan 5 milyon yıl önce yıldız yola çıkmıştı. Şimdi buraya geldi ama 5000 yıl evvel senin gözünün önüne getirdi. Şimdi orada ne olduğunu bilmiyorsun. Yeller mi esiyor, başka bir şey mi geldi, orada bir başka sahne mi var?.. Onu bilemezsin. Gökyüzünün üstüne

örtülmüş, zamandan bir perde, onun üstündeki maverayı, fezanın ötesini bilemiyorsun. Ama Âyet-i kerîmelerden biliyoruz ki;

﴿وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ﴾

Vesîa kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard.

“Allahu Teâlâ hazretlerinin kürsisi, semaları ve arzı ihâta etmiştir, içine almıştır, kürsisi kuşatmıştır.”

Hadîs-i şerîflerde de geçiyor ki Allahu Teâlâ'nın kürsüsü, semâvâtı ve arzı içine alacak kadar büyüktür. Ama Arş-ı Âzam'ın yanında, denizde bir katre gibidir, bir zerre gibidir. Allahu Teâlâ hazretlerinin Ârş-ı Âzam'ını oradan anlayın.

Âzam, “en büyük” demek. Arş-ı Âzam'ının ne kadar muazzam olduğunu bu hadîs-i şerîften anlayın ki yedi kat semayı içine alan kürsü, Arş-ı Âzam'ın yanında bir nokta gibi, zerre gibi kalıyor.

Arş Arapça'da kelime olarak “sedir koltuk, taht” gibi bir mânaya gelir.

Demek ki Allahu Teâlâ hazretlerinin azametini oradan anlamak lazım ki Arş-ı Âzam'ı, semaları, yeri içine alan kürsüden ne kadar büyük; Allahu Teâlâ hazretlerinin ekberiyeti de ne kadar büyük oradan anlaşılınsın. İşte o büyüklüğü ifade etmek için Efendimiz;

Subhânallâhi rabbi'l-arşı'l-kerîm.

O Arş-ı Âzam'ın veya Arş-ı Kerîm'in sahibi olan Allah'ın şanına hayranlık duyuyor. Hayret ediyor. Hayranlık duyuyor, Subhanallah diyor. Şanı o kadar! Noksandan münezzehe Allahu Teâlâ hazretleri!

Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn.

Verdiğin nimetlere karşı şükürler, senalar, medihler Allahu Teâlâ hazretleri ne olsun.

Bu cümlelerin mânâsını derler ki;

1. İhbârî mânâ olabilir.

2. İnşâî mânâ olabilir.

İhbârî ne demek?

“Hamdler, âlemlerin Rabbi olan Allah'ındır. Bu böyledir.”

Ne demek?

Bütün övmeler O'nun mu?

Evet, bütün övmeler O'nun. Neyi översen O'na gider. Çiçeği de övsen O'na gider, yıldızı da övsen O'na gider. Neyi övsen Yaradan'ı olan Allahu Teâlâ hazretlerine gider. Onun için bütün hamd O'nundur.

Bir de dua mânasına gelir, inşâî; O'na hamd olsun mânasını verir: “Rabbim'in çok nimetleri var, çok çok lütufları var. Hamd ü senâlar olsun...” mânasına gelir.

Ya bir ihbârî cümledir, bir hakikati ifade ediyor: Bütün hamdler döner dolaşır Allah'a vasıl olur. İşin ucunda Allah'a gider.

Ya da Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn sözü; “Allah'ın benim üzerimde lütfu çoktur. O'na hamd ü senâlar olsun.” mânasına gelir.

Rab ne demek, *âlemîn* ne demek; onlardan söz açacak olsak zamanlar biter de sözler bitmez.

Rab; “sahip, mürebbi” demek.

Mürebbi sözü, “terbiye edici” mânasına geldiğinden tam da değil. Türkçe mürebbiden ayrı, “insanı yetiştiren, geliştiren” demek.

Neden “yetiştiren ve geliştiren” demek?

Niye Rabliđine işaret edilmiş, Kur’ân-ı Kerîm’in başında da Rabbi’l-âlemîn kelimesi en başta geliyor?..

Bir köşk zerre iken ilkah edilmiş, bir köşk hrecik iken mikroskopla görülen bir hrecik iken âlemlerin Rabbi bu insanoğlunu büyütüyor büyütüyor büyütüyor, koca bir pehlivan oluyor.

Milyonlarca, milyarlarca hücreye sahip, akla sahip, göze sahip, konuşma melekesine sahip, düşünme melekesine, işitme melekesine sahip; tutan, eden, yapan, iř gören, icat eden, makineleri bulan, denizin dibine giren, fezaların fethine kalkışan bir varlık hâline getiriyor. řu terbiyeye, řu yetiştirmedeki kudrete bak ki bir naçiz varlığı, hor, hakir, köşk varlığı ne kadar muazzam bir kâinat hâline getirmiş!

Her insanın vücudu bir kâinattır. Köşk bir kâinattır. Âlem-i sağîr derler, veyahut âlem-i asđar derler. Kâinata, fezaya âlem-i ekber de derler. İnsan vücuduna âlem-i sağîr derler.

a. Hz. Ali Buyurmuş ki

Hz Ali Efendimiz buyurmuş ki;

Ve tez'umu enneke cirmün sağîrûn ve fîke intevâl âlem el-ekber. “Sen sanıyorsun ki kendin küçük bir adamsın, küçücük bir cirmin var sanıyorsun! Senin içine Allahu Teâlâ hazretleri nice esrar, nice büyük âlemler derç etmiş!”

Demek ki Rab böyle! Yetiştirmiş, küçüğü büyütmüş; inşa etmiş, bu hâle getirmiş. Besleyerek geliştirmiş. Nice nice desteklerle destekleyerek o hâle getirmiş. Âlemlerin Rabbi, bizi de yoktan var eden, küçücük bir zerre iken kocaman bir hayranlık duyulacak varlık hâline getiren kudret sahibi, sanat sahibi Yarıdan'ımız!

Âlemin de “âlemler” demek ama âlem ne demek, o da belli değil. Âlem sözünde uzun boylu izah etmek lazım.

“Âlem”in cem'i aslında avâlim gelir, “âlemler” mânasında fakat burada cem'-i müzekker-i sâlim diye gelmiş. Muallim-mualimîn; memur-memûrîn gibi zî-ukûl varlıkların

cem'i şekliyle gelmiş. Burada da Allahuallem taşın varlığı da bir varlıktır, dağın varlığı da bir varlıktır. Ama akıl fikir sahibi olan varlıkların varlığındaki o mükemmellikleri insan daha iyi seziyor. Taşın yaratılmasına pek hayret etmez bir insan ama konuşan, görüşen, yürüyen, yapan eden yaratıkları yarattığı için; "Subhanallah! Yaratıklardaki şu mükemmelliğe bak!.." diye insan hayran kalır. Bugünün alimleri küçücük bir robot yaptığı zaman -iki adım atıyor falan diye- herkes hayranlık duyuyor.

Allahu Teâlâ hazretleri, kudreti ile nice nice varlıkları yapmış. Sivrisineğin hayatındaki esrara bile âşina değiliz. Öyle bir zeki varlık ki odanın içinde öyle bir yere saklanır ki iki saat ararsın bulamazsın ama sen uyuduğun zaman gelir. Bulur yine seni sokar.

Akıl bunun neresine sığmış?

Küçücük akıllı bizi nasıl aldatıyor, bizi nereden yapıp edip sokuyor, diye hayret edersin. Bir hamamböceğini teknoloji yok edememiş. On beş gün hiçbir şey yemeden bu mahlûk yatıyor! Aylarca hayatını aç bîilaç sürdürüyor.

Nasıl bir yaratık bu?

Benzini yok, gıdası yok bir şeyi yok... Böyle mükemmel şeyleri yaratmasının hayret vericiliği bir daha fazla olduğundan Allahua-lem, Rabbi'l-âlemîn denilmiş. Ondan insan çok nükteler seziyor, çok hayran oluyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri böyle güzel sıfatlarla Rabbini medhettikten sonra duaya başlıyor.

Fatiha'da da öyle değil mi?

el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemin, buyuruluyor. *er-Rahmânir'rahim*, buyuruluyor. *Mâliki yevmi'd-dîn* deniliyor. Ondan sonra *İh-dina's-sirâte'l-müstakîm* diye duaya öyle başlanılıyor. İşte bu, duanın edebidir. Önce Allah'a medh ü senâ, sonra dua.

Allahümmağfirlî. “Yâ Rabbi, beni mağfiret eyle!”

“Mağfiret eyle!” ne demek?

Mağfiret kelimesi de Arapça'dır. Mağfiret “örtmek” demek. İnsanların kafasını örten, askerlerin çelikten yaptırdığı kurşun geldiği, çarptığı zaman bir şey olmasın diye kafasına

geçirdikleri şeye de kafayı örttüğü için “miğfer” derler.

Mağfiret, “örtmek” demek.

Neyi örtüyor?

Günahları örtüyor. Göstermiyor, kapatıyor. Biz de hani kurbanı kesiyoruz da çukuru toprakla örtüyoruz. Görünmesin falan diye kapatıyoruz.

Allah’ın mağfiret etmesi ne demek?

Ortada bir kabahat var, kusur var ama Allah mağfiret ediyor, örtüyor.

Allahümmağfirlî. “Yâ Rabbi! Beni, işlediğim hataları mağfiret eyle, ört yâ Rabbi! Görme ve gösterme! Ceza vermek için muameleye koyma!..”

Allahümmağfirlî. “Beni mağfiret eyle yâ Rabbi, günahlarımı ört!”

İkinci dua:

Allahümme tecâvez annî. “Vazgeç benden yâ Rabbi, beni cezalandırmaktan vazgeç yâ Rabbi!”

“Evet, bir dahaki sefere cezalandırırısın ama bu seferlik ceza yazma...” gibi.

Yolda trafik polisi “Dur!” diyor.

Ne oldu?

“Şehir içindeki süratten fazla gittin, çık bakalım 60 bin lira!”

“Polis efendi, ne olur, bu sefer yazmayiver... Memurum, zaten ay sonu, yanımda da fazla para kalmadı. Bir daha dikkat edeyim...”

Tecâvez annî. “Görme yâ Rabbi benim suçumu. Vazgeç yâ Rabbi. Muameleye koyma!” demek.

Allahümme afüvvün.

Annî de gelmesi gerekiyordu. Rivayet edilmemiş. Alimlerimizin titizliğine bak ki; “Evet burada şu ilave olması lazımdı ama yok, burada *annî* kelimesi yok.” diyor.

Allahümme afüvvün. “Affet yâ Rabbi!” demek.

“Yüz çevir, affet bağışla!”

Fe inneke afüvvün gafûr. “Çünkü sen çok affedicisin, çok mağfiret edicisin!”

Muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri çok affedicidir, affetmeyi sever. Allahu Teâlâ hazretleri affetmeyi seviyor, dua edilmesini seviyor. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللَّهَ غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ

Men lem yed'ullâhe ğaziballâhu aleyhi.

Mânaya dikkat edin!

Men lem yed'ullâhe ğaziballâhu aleyhi.

“Kim Allah’a dua etmezse Allah ona gazap eder.”

Vay edepsiz, seni terbiyesiz, küstah; dua bile etmiyor diye [gazap eder]. Dünya zenginlerinden bir şey istesen verir. Bir daha istesen, biraz yutkunur, yine verir. Bir daha istesen dik dik bakar, yine verir. Bir daha istesen; “Yahu benden başka isteyecek adam yok mu be, biraz da başka yere git! Niye hep bana geliyorsunuz! Yeter artık!..” der, diyebilir. Ama Allahu Teâlâ hazretleri kendisine dua edilmesini seviyor, dua etmeyene gazap ediyor. Kereminin

büyüklüğüne bak ki dua etmeyene gazap ediyor. Biz bu hadîs-i şerîfi ezberleyeceğiz, böyle dua edeceğiz, dualardan biri bu. Çünkü bir başka yerde bir başka hadîs-i şerîf vardır:

“Kim üç defa *lâ ilâhe illallâhü’l-halîmü’l-kerîm, subhanallâhi rabbi’l-arşı’l-azîm, el-hamdülillâhi rabbi’l-âlemîn* derse sanki Kadir gecesine rastlamış gibi ecir kazanır!” diyor Peygamber Efendimiz. Bu sözler oyuncak değil. Bu sözlerin mânası derin olduğundan ecri de çok.

Neler düşünüyor?

Allah’ın Halîm olduğunu, Kerîm olduğunu düşünüyor. Yegâne olduğunu, şerîki nazîri olmadığını düşünüyor. Her türlü noksandan münezze olduğunu, çevremizdeki kâinatın yaratıcı olduğunu, şâyân-ı hayret varlıklarının hepsini küçükten büyütüp bu hâle getiren, geliştirenin O olduğunu ve her türlü iyiliğin, ih-sanın O’ndan olduğunun düşünüyor. Bu cümlelerle hamd ediyor.

Çok kıymetli, bunların her birisi dinin direğidir. Dinin direği, Allah’ın akidesidir. Allah

birdir; şerîki, nazîri yoktur. Bu; bizi öteki insanlardan ayıran, cennete sokan duygudur.

مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصًا، دَخَلَ الْجَنَّةَ

Men kâle lâ ilâhe illallâhü muhlisen dehâle'l-cenneh. “Kim ihlâs ile lâ ilâhe illallah derse cennete girecek!”

Diyorlar ki;

وَإِنْ زَنَى وَإِنْ سَرَقَ؟

Yâ Resûlallah ve in zenâ ve in seraka. “Günahlar işlemiş olsa, zina etmiş de olsa hırsızlık etmiş de olsa yine girecek mi?”

Ve in zenâ ve in serika.

Zina da etmiş olsa hırsızlık da yapmış olsa arsızlık, yüzsüzlük, günah da işlemiş olsa lâ ilâhe illallah diyen cennete girecek. Hâlis muhlis diyorsa cennete girecek.

Ama şunu da hatırlatayım ki cennete girişin iki şekli vardır: Birtakım bahtiyarlar bi-gayri hisâb cennete gireceklerdir. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyurdu ki;

“Ümmetimden 70 bin kişi bi-gayri hisâb cennete gireceklerdir.”

Defter açılmayacak, hesaba tutulmayacak. Dur bakalım, neler yaptığını söyle bakalım, denilmeyecek. Doğrudan doğruya hesaba uğramadan hemen cennete girecekler.

Allah tarafından Peygamber Efendimiz’e bu müjde bildirilince Peygamber Efendimiz; “Yâ Rabbi, artır! Yâ Rabbi, 70 bin kişi girmesin de daha çok girsin, artır!..” diye niyaz etmiş.

“Ben Allah’tan artırımını istedim, her birisi de 70 bin kişiyi bağışladı.”

O ilk girecek 70 binin her birisi de 70 bin kişiyi bağışladı. 70 bin çarpı 70 bin kadar insan cennete bi-gayri hisâb girecek.

Rahmân’ın istediği bir miktar daha yine terazinin ağır basması için konulduğu gibi bi-gayri hisâb olacak.

Peygamber Efendimiz’in çok sevgili sahabesinden; güzel, kömür gözlüymüş, kıvrık kirpikliymiş. Çok yakışıklıymış. Efendimiz onu çok seferlere komutan tayin eder gönderirmiş.

Hani bizden bazıları, çocuklarına Ökkeş ismini koyuyor; işte o, Ükkâşe demek.

O Ükkâşe hazretleri kalkmış, demiş ki;

“Yâ Resûlallah! Dua et, ben de onlardan olayım.”

Canı çekmiş. Cennete böyle hesapsız girmeyi istemiş.

“Dua et, ben de onlardan olayım yâ Resûlallah!”

Peygamber Efendimiz tebessümle, sevgi ile bakmış. Sevdiği sahabi, gazalara iştirak ediyor, öl dediği yerde ölmeye hazır. Dur dediği yerde durmaya hazır. İhlâslı mübarek insan.

Ente minhüm yâ Ükkâşe. “Ey Ükkâşe, sen onlardansın! Sen cennete bi-gayri hisâb gireceksin!” diye ona müjdelemiş?

Bir kişi daha kalkmış:

“Bana da dua et, ben de onlardan olayım yâ Resûlallah!”

Ükkâşetü. “Ükkâşe senden evvel davrandı.”

İşi kesiyor. [Yoksa] bütün cemaat kalkar:

“Ben de ondan olayım ben de ondan olayım...”

Tak diye kesiyor. Râviler diyorlar ki;

“O ikinci, münafıklardandı.”

Münafıklıktan vazgeçsin diye nasihat vs. ediyor ama münafıkların yüzüne vurup herkese de bildirmiyor. Peygamber Efendimiz’in ashabını kollamasındaki [hassasiyete] bak.

Râvilerin dediğine göre eğer münafık ise verdiği cevaptaki inceliğe bak: “Sen münafıksın, sen onlardan değilsin.” demiyor. “Ükkâşe seni geçti.” diyor. Peygamber Efendimiz’in zarıflığına işaret var: Saklıyor, belki bir zaman gelir, müslüman olur diye günahını, hâl-i pürmelâlini yüzüne vurmuyor.

*Lâ ilâhe illallah tedfau an kâilihâ tis’aten ve tis’îne bâben mine’l-belâ’i ednâhâ el-hemmü.*¹

---

¹ ??

Hadîs-i şerîf İbn Abbas *radıyallahu an-hümâ*'dan, Peygamber Efendimiz'den hepimize bir müjde!

Lâ ilâhe illallah sözüne Allah'ın birliğini ifade ettiği için kelime-i tevhîd derler. Allah'ı bütün başka itikatlardan çekip sıyırıp da hâlisane, en güzel hâliyle anlatmak olduğundan kelime-i ihlâs da derler. Sûre-i İhlâs, *Kul hü-vallâhü ehad*; kelime-i ihlâs, *lâ ilâhe illallah!*

b. La İlahe İllallah Sözü 99 Belayı Def Eder

Lâ ilâhe illallah tedfau an kâilihâ tis'aten ve tis'îne bâben mine'l-belâ'i. “*Lâ ilâhe illallah* sözü söyleyen kişinin üzerinden doksan dokuz belayı, belanın doksan dokuz çeşidini def eder.”

Söyleyenin üzerine teveccüh etmiş, gelmekte olan, gelip çatacak olan doksan dokuz belayı def eder. *Lâ ilâhe illallah* sözü, doksan dokuz belayı söyleyen kişinin üzerine getirtmez, uzaklaştırır. Mesela füze atılmış, bizim muhribi vurmuş. Def edecek bir şey olsaydı gelmezdi.

Belalar da füze gibi insanın üstüne yağıyor. Geldi mi hâli fena olacak. Doksan dokuz belayı def eder.

Ednâhâ el-hemmü. “En aşağısı iç sıkıntısı, tasalanmaktır.”

Onu def ediyor. Canı sıkılıyor, içi sıkılıyor, tasası var...

Hani bazen insan; “Hanım, üzerime pek varma, heyheylerim üzerimde...” filan der.

Artık ötekiler, doksan sekiz tane olanlar nelerse onlar burada sayılmamış.

Ama biliyoruz ki *lâ ilâhe illallah* sözü çok faydalı bir şey, belaları def eden bir mübarek söz.

Şimdi anladık mı niye dervişler çok *lâ ilâhe illallah* diyor? Peygamber Efendimiz niye; “Çok *lâ ilâhe illallah* desinler.” diye tavsiye etmişler?..

“Canım, bir defa diyoruz, ondan sonrasını niye diyoruz?”

Bir tanesini diyorsun, bir mükâfat alıyorsun; bir misli mükâfat daha almak için bir daha

diyorsun. Bir misli daha almak için bir daha diyorsun... Doksan dokuz beladan, daha fazla belalardan kurtulmak için daha çok diyorsun, daha çok, daha çok diyorsun...

Bir tane elle tutulan müşahhas, yaşanmış, bir misalle anlatayım:

“*Lâ ilâhe illallah* insanın başından belayı def edermiş. Nasıl olacak yahu, hayatımızda misali var mı?”

Var. Arkadaşımızın birisi anlatıyor, elektronik mühendisi Amerika’da bulunmuş, Almanya’da bulunmuş. Onlara kan kusturmuş, ferman okutmuş alim bir kimse. Çok bilgili bir kimse, sapasağlam da derviş, dindar, ihlâslı bir kardeşimiz.

Hacca gitmiş, tam Resûlullah’ın haccettiği gibi haccetmek istiyor. Arafat’a çıkmışlar. Peygamber Efendimiz Arafat Dağı’nın eteğinde Cebelü’r-rahme’de mübarek devesinin üstüne binmiş, Veda Hutbesi’ni orada okumuş, diye kitaplardan biliyor. Demiş ki;

“Resûlullah Efendimiz’in devesi ile dolaştığı yerlere bir varayım.”

Haccı, Arafat'ta orada Peygamber Efendimiz'in [yaptığı yerde] yapayım; duayı orada edeyim. Kendisi babayiğit biri. Kurban bayramı oldu mu memlekette bir kendisine keser bir babasına keser bir de Peygamber Efendimiz'e keser. Böyle ihlâslı bir kardeş. Dokuz tane kurbanı kendisi keser, yüzer, parçalar; güçlü kuvvetli de bir insan. Kendisine güveniyor.

Cebelü'r-rahme'ye yürümüş. Yalnız da oldu mu insan kuş gibi hafif oluyor. Hanım yok, çocuk yok, onları kayıracağım kollayacağım diye bir tasası yok. Oh! Şen şatır yürümüş.

“Cebelü'r-rahme'ye yaklaştıkça kalabalık arttı.” diyor. Yaklaştıkça arttı, yaklaştıkça arttı...

Hac rehberi kitaplarında yazar. “Orada hac yapmak faziletlidir ama oranın izdihamı çok oluyor. Herkes oraya giderse tehlikeli olabilir. Siz oraya pek heves etmeyin!” diye hac rehberinde de parantez içinde yazarlar. Şimdi bu aldırmamış. Ben yiğidim, diye yürümüş gitmiş.

“Bir yerde sıkıştım. Öyle bir sıkışma ki dünyadaki başka yerlerdeki izdihama benzemiyor. Kalabalık hem önden hem arkadan bastırıyor. Hem sağdan hem soldan bastırıyor. Cendere gibi sıkışıyorum. Nefes alamayacak hâle geldim, itmek mümkün değil. Göğüs kafesim çatırdamaya başladı. Tamam. Ben izdihamdan öleceğimi düşündüm artık. Bu izdihamdan şimdi öleceğim...” diyor.

Çünkü her yandan geliyor, sıkıştırdı. Gücü yetmedi, nefes alamamaya başladı.

Ölürken insan ne yapar, son nefeste iman ile göçeyim diye *lâ ilâhe illallah* demez mi? *Eşhedü en lâ ilâhe illallah* demez mi?

“*Lâ ilâhe illallah* demeye başladım, diyor. *Lâ ilâhe illallah, lâ ilâhe illallah*; hop, bana bir şey oldu. Ne oldu anlamadım, bir de baktım ferah bir yerdeyim.” diyor.

Olduğu yerde mi ferahladı ferah bir alana mı nakletti, nasıl olduysa; tabî *lâ ilâhe illallah*’la oldu. Allah’ın lütfundan, kereminden, Bu kelimeye verilmiş olan hasselerden, özelliklerden; müşahhas bir misal.

İnsan *lâ ilâhe illallah* derse gamı kederi, tasası dağılır. Müşkülü hâllolur. Böyle çeşit çeşit sıkıntılardan Allahu Teâlâ hazretleri onu halas eyler.

Üçüncü hadîs-i şerîf:

Buhârî’de, Müslim’de. Ahmed b. Hanbel’in *Müsned*’inde. İmam Tirmizî’nin eserinde varmış. İbn Abbas *radiyallahu anhâ*’dan rivayet edilmiş. Rivayet sağlam.

«لَا أَحَدًا أُغْيِرُ مِنَ اللَّهِ، وَلِذَلِكَ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ، وَلَا شَيْءًا أَحَبُّ إِلَيْهِ الْمَدْحُ مِنْ
اللَّهِ، وَلِذَلِكَ مَدَحَ نَفْسَهُ، وَلَيْسَ أَحَدٌ أَحَبَّ إِلَيْهِ
الْعُذْرُ مِنَ اللَّهِ، مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَأَرْسَلَ
الرُّسُلَ»

Lâ ehaze ağyeru minallâhi ve li-zâlike’l-harrame’l-fevâhişe mâ zahera minhâ ve mâ batana ve lâ şey’e ehabbu ileyhi’l-medhü minallâhi ve li-zâlike medehu nefsehû ve leyse

*ehadün ehabbe ileyhi'l-üzü minallâhi min ecli zâlike enzele'l-kitâbe ve ersele'r-rusül.*²

Lâ gelirse kelimenin sonunda üstünlü olursa “hiçbir” mânâsına geliyordu.

Lâ ehaze. “Hiçbir kimse yoktur.” *Ağyeru minallâhi.* “Allah’tan daha kıskanç hiçbir kimse yoktur.”

Duymuş muydunuz?

Çok kıskançtır Allah! Fevkalade kıskanç, ondan daha kıskanç hiçbir kimse yoktur! Kulun kendisinden başka bir varlığı sevmesini kıskanır. Allah’ı seveceksin, başkasına şey yapmayacaksın. Kıskanç, gönlünü kendisinden başkasına vermesini istemez.

Hadis sağlam kaynaklardan olmasa insan bu ifadeleri kullanmaya bile korkar. Ama sağlam ifade, sahih ifade. Çok kıskançtır. Hatta başka hadîs-i şerîfden de biliyoruz:

---

² ??

Sa'd isimli sahabi karısını kıskanmış. Gelmişler, Resûlullah'a şikâyet etmişler. Peygamber Efendimiz;

“Sa'd haklı. Ben ondan daha kıskancım.” demiş.

Karısını kıskanmayan erkek, erkek değildir! Müslümana “Domuz eti mi yedin?” falan derler.

“Allah da daha kıskançtır.”

Başka hadîs-i şerîfte de var.

“Allah'tan daha kıskanç kimse yoktur.” Bundan dolayı:

Ve li-zâlike'l-harrame'l-fevâhişe mâ zâhera minhâ ve mâ batana. “Onun için bütün kötülükleri haram kıldı. Zâhirî kötülükleri, bâtınî kötülükleri; hepsini haram kıldı.”

Hiçbir kötülüğe kalbim meyletmesin. Kadına âşık olmakmış, içkiyi sevmekmiş, eğlenmeyi sevmekmiş... Kıskançlığından hepsini yasakladı.

Çünkü gönül Allahu Teâlâ hazretlerinin evidir. Buraya gayrısını sokmak caiz değildir, diye her türlü heva ve hevesi onun için haram kılmıştır. Hiçbir kötülüğün yapılmaması lazım gelir.

Ve lâ şey'e ehabbu ileyhi'l-medhü minallâhi ve li-zâlike medehu nefsehû. “Hiçbir kimse yoktur methedilmek ona hoş gelmesin; Allah'tan daha fazla methedilmekten hoşlanan hiç kimse yoktur.”

Onun için Kur'ân-ı Kerîm'de kendisini methetti. Kur'ân-ı Kerîm'inde âyet-i kerîmelerde kendisinin Esmâü'l-Hüsnâ'sını kaydederek zikrederek kendisi methetti.

Onun için Allah methedilmeyi, hamd edilmeyi sever ve Allah kadar methedilmeyi seven hiçbir varlık hiçbir kişi yoktur. Onun için bizim kitabımız *Elhamdülillah* diye başlar. Onun için Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîf de;

Lâ ilâhe illallahu halîmü'l-kerîm subhânallâhi rabbi'l-arşı'l-kerîm elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn.

diye medh ve sena ile başlar. Allah övülmeyi sever. Medhi, övülmeyi sever; haberiniz olsun. Esmâü'l-Hüsnâsı'nı öğrenin!

Ve lillâhi'l-esmâü'l-hüsnâ fed'uhû bihâ.

Onunla güzel güzel medh ü senâlar ede ede, dualarınızı öyle yapın!

c. Allah Kendisinden Özür Dilenmesini Sever

Ve leyse ehadün ehabbe ileyhi'l-üzrü minallâhi. “Ve Allah’tan daha çok mâzeret kendisine sevimli olan hiçbir varlık yoktur. Mâzereti de çok sever, Allah özür dilemeyi de çok sever. Özür dilemeyi Allah’tan daha çok seven kimse yoktur. Allah’tan daha çok seven hiçbir kimse yoktur.”

Subhânallah! Şanının yüksekliğine bak!

Özür dilemeyi, kendisinden özür dilenmesini seviyor.

Min ecli zâlike enzele'l-kitâbe ve ersele'r-rusül. “Bunun için kitap indirdi, bunun için peygamber gönderdi. Kullar hatalarını bilsinler, özür dilesinler, Cenâb-ı Hakk’ın yoluna dönsünler, ümitsizliğe düşmesinler diye!”

“Ben günah işledim. Ben artık mahvolmuşum... Beni hiçbir şey düzeltemez. Benim işim bitik...” demesinler diye, onun için peygamber göndermiştir.

Peygamberin iki vasfı vardır:

Peygamberin bir vasfı beşîr olmasıdır, peygamberler müjdecidir.

“Ey insanlar! Cennet var. Çalışırsanız cennete gireceksiniz. Öleceksiniz, ebedî saadete nâil olacaksınız. Bahtiyar olacaksınız, müjde! Allah’ın emrini tutarsanız cennete gireceksiniz!..” diye müjde verir.

Günah işlemeyin, “Günah işlerseniz cehenneme gidersiniz.” diye de peygamberlerin ikaz, ihtar, hatırlatma, uyarma, tembih vazifesi vardır.

Peki, “Hatasız kul olmaz.” diyoruz. “Beşer şaşar.” diyoruz. Hakikaten de şaşıyoruz da şaşıyoruz.

Çocuk mektup yazıyor:

“Hocam, iyi müslüman olmak istiyorum. İstiyorum da bir türlü olamıyorum. Yine hata işliyorum, yine kabahat işliyorum... Nefsime

hâkim olamıyorum. Bunun ilacı nedir, çaresi nedir?” diye soruyor.

Hatasız kul olmaz ama Allah mâzeret dilemeyi seviyor. Hatalı kul isen de mâzeret ile özür ile “Ben hata ettim yâ Rabbi. Affet beni yâ Rabbi!..” de, Allah pişman olup tevbe edeni affeder.

Bu da Rabbimiz’in bize verdiği bir çeşit müjdedir. İnsan bunu da dinlemezse, bundan sonra tehdittir.

Cennet var, müjde!

“Ben çok kusurluyum; cennete girer miyim acaba?..”

Özür dilersen girersin. Bu da müjde. Ama;

“Ne inanırım ne ibadet ederim ne özür dilerim. Öküz gibi burnumun doğrusuna dümdüz giderim!..” dersen o gittiğin istikametin az ötesi uçurumdur! Onun aşağısı da cehennemdir. O zaman cehenneme yuvarlanırsın.

Efendimiz bir gün buyurdu ki;

“70 yıldan beri cehenneme uçmuş, aşağı doğru yuvarlanmakta olan bir taş şimdi cehennemin dibini buldu!”

Biraz sonra haber geldi. Bir azılı müşrik, kâfir 70 yaşına gelmiş ama Peygamber Efendimiz’in düşmanı olarak ölmüş. 70 yıldan beri cehenneme yuvarlanıyor, işte şimdi dibini buldu.

Hadi bakalım, ne yapacak?

Bedir kuyusunda kâfirler kuyuya ölüleri yığdıkları zaman Peygamber Efendimiz kuyunun başına gitti ki;

“Ey kâfirler, Biz Rabbimiz’in bize vaad ettiği o mükâfatları gördük ve o mükâfatlara erdik. Siz de Rabbimiz’in size vaad ettiği azaplara uğradınız mı, onları gördünüz mü?”

Sahâbe-i kirâm Peygamber Efendimiz’e bakıyorlar. Tabiî mantıkları bizim gibi normal olarak çalışıyor. Dedi ki;

“Yâ Resûlallah, bunlar duyar mı?”

Ölmüşler, kuyunun içine yığılmışlar. Bedir kuyusunun içine atılmışlar. Hepsi geberdi, leşleri orada!

“Sizden iyi duyarlar ama cevap veremezler, verseler de siz duyamazsınız!” dedi.

İşte Allah'ın azabına uğrayanlar hemen cezasını bulur, belasını bulur. Belasını bulacağı belli olur. Gözünden perdeler kaldırılır kaldırılmaz âhiretteki makamı gösterilir. Cennetteki köşkleri, makamı, hürileri gösterilir. Cehennemlikse azap yerleri gösterilir. Firavun niye tam boğulacağı sırada iman etti?

*Hattâ izâ edrakehü'l-garaku kâle
âmentü ennehû lâ ilâhe illallezî âmenet bihî
benû isrâîle ve ene mine'l-müslimîn.*

Perdeler kalktı da ondan! Gözünden perdeler kalktı, iman etmesine mâni olan rubûbiyet davasından vazgeçmesine sebep olan benlikler, enanîyetler şeytanîyetler, nefsanîyetler kalktı; gerçeği gördü ama ömrü bitti. Fırsat gitti. O zamandaki imanın hükmü kalmadı.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi iş işten geçmeden, fırsat kaçmadan, ömür bitmeden sevdiği yolla girenlerden eylesin. Sevdiği şekilde âmâl-i sâliha işleyenlerden eylesin. Pişman olmayacak bir ömür sürmeyi nasip eylesin. Arka-

mızdan hayır dua ile anılmamıza ve sevaplarımızın defter-i âmâlimize devamlı yazılmasının devam etmesine sebep olacak hayrât u hasenât bırakmayı nasip eylesin. Huzûr-ı Rabbi'l-İzzete sevdiği, razı olduğu kul olarak yüzü ak, alını açık varmayı nasip eylesin. Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin. Allah'ın selamına ermeyi, Allah'ın cemâlini görmeyi nasip eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

8 Cemâziye'l-Evvel 1413 / 03.11.1992

İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

